

Helmond Sport

Audit 1-meting maart 2013

Auditteam Voetbal en Veiligheid

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

Gemeente Helmond
Politie Oost-Brabant
Openbaar Ministerie
Helmond Sport

Opmaak

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Edward van der Torre
Giel-Jan Marijnissen
Ahyan Akgül

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Over het Auditteam Voetbal en Veiligheid	4
1.2 De 1-meting	4
1.3 Visie op voetbalveiligheid	5
1.4 Leeswijzer	5
2. Aanbevelingen uit de 0-meting	6
2.1 Conclusie en aanbevelingen	6
2.2 Stappen van de vierhoek	7
3. Actuele situatie	8
3.1 Club en supporters	8
3.2 Infrastructuur	10
3.3 Organisatie en samenwerking	11
4. Conclusie en aanbevelingen	15
4.1 Ontwikkelingen: verbetering of niet?	15
4.2 Aanbevelingen	15
Bijlage: Verantwoording	17

1. Inleiding

1.1 Over het Auditteam voetbal en veiligheid

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid bestaat sinds 2003. De hoofddoelstelling van het Auditteam is om concreet advies en aanbevelingen te geven over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Het Auditteam richt zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO).

In de afgelopen jaren heeft het Auditteam in 0-metingen, samen met de betrokken partijen, de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij bracht het Auditteam in kaart hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Elke 0-meting mondde uit in conclusies en schetste, in de vorm van aandachtspunten of aanbevelingen, een opdracht voor de toekomst.

Nu, circa twee jaar na de 0-meting, acht het Auditteam de tijd rijp voor een 1-meting.

1.2 De 1-meting

De doelstellingen van de 1-metingen zijn:

- Bepalen in hoeverre de aanbevelingen die eerder in de 0-metingen zijn gedaan, zijn doorgevoerd;
- Bepalen in hoeverre de veiligheidsproblematiek verminderd is en of er andere problemen zijn ontstaan;
- Bezien of de vierhoek slimme oplossingen heeft gevonden die voor andere BVO's interessant zijn (veelbelovende praktijken);
- Bezien hoe recente landelijke beleidsveranderingen worden doorgevoerd, zoals het opstellen van een lokaal actieplan Voetbal en Veiligheid.

De 1-metingen verlopen in vier stappen:

Stap 1: Reflectie van de driehoek en Helmond Sport op ontwikkelingen en acties sinds de 0-meting, op uitnodiging van het Auditteam.

Stap 2: Een wedstrijdbezoek door het Auditteam met speciale aandacht voor de ontwikkelingen zoals benoemd in de reflectie van de vierhoek, aangevuld met een aantal interviews.

Stap 3: Bespreking van de bevindingen met de driehoek en Helmond Sport.

Stap 4: Opstelling van eindrapport.

In de bijlage vindt u een overzicht van het wedstrijdbezoek, de respondenten en de geraadpleegde documentatie.

1.3 Visie op voetbalveiligheid

Sinds de ontwikkeling van het Beleidskader Voetbal en Veiligheid (mei 2011) is normalisatie de belangrijkste doelstelling van het voetbalveiligheidsbeleid. De veiligheidspartners, zowel lokaal als nationaal, streven ernaar van het voetbal weer een feest te maken, door enerzijds vertrouwen te geven aan goedwillende supporters en anderzijds hard op te treden tegen ordeverstoorers (high trust, high penalty). In de visie van het Auditteam betekent normaliseren dat de veiligheidspartners veiligheidsbeleid dienen te verbinden aan een meer op service gericht supportersbeleid. Dat vergt het opbouwen van vertrouwen tussen de vier geijkte partners en de supporters-(verenigingen). Relatiebeheer, overleg met supporters en het honoreren van redelijke supporterswensen dienen te worden gecombineerd met streng optreden bij overtreding van gemaakte afspraken.

Vanuit dit perspectief voeren we de 1-metingen uit. In deze 1-metingen hanteert het Auditteam hetzelfde model als in de 0-metingen, waarin voetbalveiligheid een resultante is van drie factoren.

1. De kenmerken van supporters en hun relatie met de club (bijvoorbeeld groepen probleemsupporters en incidenten).
2. De fysieke infrastructuur (bijvoorbeeld de staat van het stadion, het scheiden van supportersstromen, de kwaliteit van de uitvakken, de commandoruimte en de kwaliteit van de camera's).
3. De kwaliteit van de veiligheidsorganisatie van Helmond Sport en de partners, het veiligheidsbeleid en de samenwerking tussen de veiligheidspartners.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we een samenvatting van de conclusies en aanbevelingen uit de 0-meting. Ook beschrijven we welke stappen de vierhoek heeft genomen na de 0-meting.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de actuele situatie bij de BVO en beschrijven we welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in de periode sinds de 0-meting. We doen dat aan de hand van de drie factoren van voetbalveiligheid.

In hoofdstuk 4 trekken we de conclusies uit de 1-meting en formuleren we aanbevelingen voor verdere versterking van de veiligheidsaanpak.

2. Aanbevelingen uit de 0-meting bij Helmond Sport

2.1 Conclusies en aanbevelingen

De uitgevoerde 0-meting bij Helmond Sport (december 2011) bevat - letterlijk geciteerd – de onderstaande conclusies en aanbevelingen:

Hoofdconclusies

1. De samenwerking in Helmond op het voetbaldossier is goed. Helmond Sport voert een nuchter beleid en de twee personen die binnen de club het veiligheidsdossier trekken, beschikken over relevante (politie)ervaring. Er is betrokkenheid van de gemeente, ook van de burgemeester persoonlijk. De sleutelfiguren binnen de politie hebben verstand van zaken en veel ervaring met ordehandhaving bij voetbalwedstrijden. Ze maken deel uit van het Bureau Voetbal & Evenementen en bij piekgebeurtenissen in Helmond kunnen ze gebruik maken van ervaringen die zijn opgedaan bij PSV.
2. De doorsnee Helmonder bevolkt het stadion en de hoofdtribune. De club ontbeert een grote sponsor, maar de vertegenwoordigers of eigenaren van de sponsorende bedrijven zorgen voor een goede sfeer. De jonge fanatieke aanhang noemt zich de *Hellmond Fanatics*. Deze fanatieke supporters leveren in de regel geen problemen op. Dit neemt niet weg dat Helmond Sport wel een risicogroep kent. Het project Hooligans in Beeld heeft acht tot tien hooligans in kaart gebracht. Op gezette tijden kunnen er wel ruim vijftig (gelegenheids)hooligans worden gemobiliseerd. Zij beproeven met een zekere regelmaat de veiligheidsorganisatie.
3. De veiligheidsorganisatie van Helmond Sport telt een categorie stewards die gelouterd en ervaren genoeg zijn om te werken en op te treden in de risicovakken. Deze stewards worden ook ingezet bij thuiswedstrijden van andere clubs, zoals VVV Venlo of FC Oss. De planning en opkomst van de stewardorganisatie zijn niet altijd op orde. Het komt nog te vaak voor dat op een wedstrijddag enkele stewards onaangekondigd niet komen opdagen.

Aanbevelingen

1. Er zijn geen grote veranderingen nodig in Helmond. We formuleren de volgende aanbevelingen:
 - a) Geef invulling aan de twee suggesties c.q. gedachten om het beleid ten aanzien van uitsupporters te verbeteren en te versoepelen (zie 3.5). Dit komt wellicht in aanmerking voor subsidie door de KNVB. Het is een interessant experiment om uitsupporters te laten ontvangen door Helmond-supporters, buiten het uitvak om.
 - b) Stort de losliggende tegels aan de korte zijde zonder tribune vast met cement of verwijder ze.

- c) Verbeter de planning van stewards en tref maatregelen om niet op het laatste moment te worden verrast door wegblijvers.
 - d) Ga door met het initiatief om de supportersvereniging te betrekken bij overleg over wedstrijdregelingen. Informeer uitsupporters van Helmond Sport over het regime bij uitwedstrijden en neem het zo nodig – bij ‘overdreven’ maatregelen – voor hen op en maak ook dat kenbaar.
2. Houd het Bureau Voetbal & Evenementen en haar huidige werkwijze in stand bij de vorming van Nationale Politie, omdat de opgedane specifieke kennis veel oplevert, waaronder preventie van voetbalgeweld en afgewogen politie-inzet.

2.2 Stappen van de vierhoek

Op basis van een brief van de burgemeester van Helmond d.d. 11 maart 2014, die is besproken met de partners in de voetbalvierhoek.

1. Er is een lokaal actieplan opgesteld, op basis van het landelijke format. Hierover is overleg gevoerd tussen de betrokken partijen: Helmond Sport, gemeente Helmond, politie, OM en supportersvereniging. De maatregelen die in het plan zijn opgenomen werden in veel gevallen reeds uitgevoerd: gemeenschappelijk of door een afzonderlijke partij. Het actieplan is in die zin gebruikt als ordeningskader en is als bijlage opgenomen bij het lokale voetbalconvenant.
2. De planning van de inzet van stewards is in het seizoen 2013-2014 een aandachtspunt. Er wordt gewezen op de noodzaak om tijdig af te melden en er wordt benadrukt dat vrijwilligheid niet mag leiden tot vrijblijvendheid. Dit werkt.
3. Bij de aanleg van het kunstgrasveld zijn het hekwerk en de bestrating op orde gebracht.
4. Er is geïnvesteerd in de relatie met de supportersvereniging. Deze vereniging maakt weer deel uit van een aantal overlegvormen en heeft een rol bij het, door haar mede ondertekende, voetbalconvenant.
5. Het invoeren van een Gold Card voor uitsupporters is nog niet opgepakt, voornamelijk omdat de relatie met de supportersvereniging tot voor kort moeizaam was: “gelukkig zijn de verhoudingen met de supportersclub aanzienlijk verbeterd. Mogelijk dat deze suggestie in de komende tijd opgepakt kan worden” (brief burgemeester van Helmond d.d. 11 maart 2014).
6. Er is bij een wedstrijd tegen FC Eindhoven een proef gehouden met geregleerde bierverkoop in het uitvak: “Dit leidde echter vrij snel tot problemen tijdens de wedstrijd. Nadien is deze proef niet meer gehouden, maar zal mogelijk weer opgestart worden” (idem).
7. Er is een plan opgesteld om de poorten op de vluchtroute aan te passen: “De uitvoering hiervan zal op korte termijn gaan plaatsvinden” (idem).

3. Actuele situatie

3.1 Club en supporters

1. Helmond Sport speelt sinds 1967 in het betaald voetbal. Het is in het laatste decennium een stabiele (sub)topper in de eerste divisie, al is het afgelopen seizoen (2013-2014) daar een uitzondering op. De club plaatste zich namelijk niet voor de nacompetitie, terwijl het enkele keren dicht bij promotie was. Het sportief teleurstellende seizoen had zijn weerslag op de bezoekersaantallen: in de tweede seizoenshelft geregeld onder de 2.000 toeschouwers.
2. Het aantrekken van supporters en sponsors wordt bemoeilijkt door de directe nabijheid van twee BVO's: PSV en FC Eindhoven. Het was en is daarom een goede prestatie van het clubbestuur dat de club in de afgelopen tien jaar een (sub)topper was.
3. Naast de matige prestaties kampt Helmond Sport, zoals alle 'gevestigde namen' in de eerste divisie, met het probleem dat het erg lastig is om bij thuiswedstrijden tegen nieuwkomers te zorgen voor goede kaartverkoop én sfeer. Er is namelijk weinig animo bij supporters of sponsors voor wedstrijden tegen Jong Ajax, Jong PSV, Jong Twente en Achilles. Het is een (extra) verzwarende omstandigheid voor de bedrijfsvoering van clubs in de eerste divisie. Het is voor Helmond Sport een reden te meer om te zoeken naar mogelijkheden om een nieuw stadion te realiseren (zie: infrastructuur), omdat dan meer kwaliteit, service en sfeer kan worden geboden en er betere kansen zijn om sponsors en supporters te acquireren.
4. Helmond Sport kent een gezellige hoofdtribune en businessruimte en –club, met veel (niet al te grote) sponsors uit Helmond en omgeving.
5. Er is een jonge fanatieke aanhang: de *Hellmond Fanatics*, met vak O als pleisterplaats in het stadion. Er is een risicogroep, die onder ongunstige omstandigheden ongeveer vijftig personen kan mobiliseren. Dit neemt niet weg dat er weinig of geen gewelddadigheden of andere veiligheidsproblemen zijn bij thuis of –uitwedstrijden van Helmond Sport. Er zijn ook weinig structurele veiligheidsrisico's bij de vele Brabantse derby's die Helmond Sport jaarlijks speelt. Dit komt door een combinatie van zelfbeheersing van supporters, de focus van veel supporters op voetbal, beleid (zie onder meer punt 7) en verplaatst geweld (zie punt 6).
6. Er is een kleine categorie Helmond Sport supporters (naar schatting gaat het om circa twintig personen) die gewelddadigheden met rivaliserende supporters opzoekt, maar dan buiten de wedstrijden om. Dergelijke gewelddadigheden hebben plaatsgehad met bijvoorbeeld de aanhang van De Graafschap, Fortuna Sittard en FC Den Bosch. Het was voor de club en politie een teleurstelling dat dit soort geweld, dat duidelijk een verplaatsing van klassiek voetbalgeweld in tijd en plaats is, door de rechtbank niet werd aangemerkt als 'voetbalgerelateerd'. Eisen van het OM omtrent een (stadion)omgevingsverbod als bijzondere

re voorwaarde werden afgewezen, omdat er geen verband zou zijn met een voetbalwedstrijd. Op websites valt op te maken dat supporters (die bijvoorbeeld hun afkeer er over uitspreken) dit wel degelijk ervaren als voetbalgeweld. Door het verschil in juridisch oordeel (niet voetbalgerelateerd) en de mening van vele betrokkenen (wel voetbalgerelateerd), worden er geen verboden opgelegd. Terwijl dit voor een - mogelijk aanzienlijk lichter - vergrijp in het stadion wel kan gebeuren.

De rechtbank geeft een enge interpretatie van voetbalgerelateerd, namelijk een directe relatie met een voetbalwedstrijd. Er is daarnaast een ruimere interpretatie mogelijk, namelijk dat van geweld dat ligt ingebed in de wijze waarop hooligans invulling geven aan hun supportersbestaan. De tijd en locatie van het geweld zijn ook vaak duidelijk een reactie op het veiligheidsbeleid rond voetbalwedstrijden.

7. In 2011 waren er ongeveer tien hooligans in kaart gebracht. Een hoofdrolspeler had een stadion-omgevingsverbod en dat een gunstig effect. Dit actieve beleid op een kleine risicocategorie wordt voortgezet. In 2014 telt Helmond Sport 10 landelijke stadionverboden en 4 lokale, waarvan er 4 bijna zijn afgelopen tijdens ons veldwerk. Er zijn ook (bestuurlijke) maatregelen getroffen tegen personen die deel uitmaken van de groep die (buiten wedstrijden) confrontaties zoekt. Aan toen personen is in 2012 een stadion-omgevingsverbod opgelegd. Het lijkt er op dat de groep uit elkaar is gevallen.
8. In september 2012 kregen zeven supporters van Helmond Sport een gebiedsverbod voor Eindhoven. De burgemeester van Eindhoven besloot hiertoe vanwege informatie over een geplande confrontatie tussen groepen voetbal-supporters. De zeven aanhangers waren jongvolwassenen. De verboden werden nageleefd en incidenten bleven achterwege.
9. Er bestond in het afgelopen decennium vaak tevredenheid over de prestaties van de club onder de aanhang. In de tweede seizoenshelft (2013-2014) maakt dit plaats voor gelatenheid. Er bestaat hiernaast al jaren onvrede onder de (georganiseerde) supporters over allerlei beperkende maatregelen die worden opgelegd, met name ten aanzien van uitwedstrijden. Er ontstond onder meer een discussie over de verplichte buscombi bij de uitwedstrijd tegen Jong PSV (burgemeester van Gijzel van Eindhoven werd door de fans uitgenodigd - op basis van een seizoenkaart die de supporters cadeau wilden doen - plaats te nemen in vak O - om zo te ontdekken dat deze maatregel overbodig was. Er was daarnaast bijvoorbeeld ook discussie omtrent de geldigheid van lokale stadionverboden tijdens de uitwedstrijd tegen het nabijgelegen FC Eindhoven.
10. Er wordt over dit soort zaken veel vaker gecommuniceerd op het internet of via de klassieke media (bijvoorbeeld berichtgeving door omroep Brabant), dan in rechtstreeks contact tussen supporters en club. Tijdens een supportersavond bleek het nuttig om over dit soort zaken te spreken. Supporters blijken realistische bezwaren te hebben. De veiligheidsorganisatie van de club bleek

dit te begrijpen en kon op verschillende punten uitleggen dat de zaken toch wat anders in elkaar staken dan op websites het geval leek. Dit was nuttig en is voor herhaling vatbaar, ook onder een gunstig gesternte. De avond was namelijk onder meer belegd vanwege de matige/slechte prestaties en een trainerswissel.

3.2 Infrastructuur

1. Helmond Sport speelt in het Lavans Stadion, met een capaciteit van 4.100 plaatsen. Er zijn drie van elkaar gescheiden tribunes: de Oost-tribune (met sponsorvak en businessruimte), de Noord-tribune (met de fanatieke aanhang in vak O) en de West-tribune (met het uitvak). Het stadion ligt ingeklemd tussen de wijken Pronto (Helmond-Oost) en Wilma (Helmond-Noord).
2. Het stadion van Helmond Sport is gedateerd en wenst daarom een nieuwe accommodatie (zie punt 4), maar heeft een facelift ondergaan. Door het aanleggen van kunstgras, van boarding met led-verlichting, nieuw hekwerk, het plaatsen van groen en enkele andere ingrepen (betere bestrating en beton gestort, zodat er niet langer stenen letterlijk voor het oprapen liggen) is de uitstraling van het stadion verbeterd. Er zijn ook coniferen geplaatst aan de tribuneloze korte zijde. Het was en is een *cult*-kenmerk dat aan die zijde bewoners de wedstrijden 'gratis' kunnen bekijken vanaf het dak van hun tuinschuur. Dit lijkt nu lastig te worden omdat de coniferen doorgroeien. Het zou jammer zijn als dit *cult*-kenmerk zou komen te vervallen (al vinden we het ook weer niet 'zwaar' genoeg voor een aanbeveling).
3. Er is ook een plan opgesteld om de poorten op de vluchtroute (bij ongevallen of calamiteiten) aan te passen. De uitvoering zal op korte termijn ter hand genomen worden.
4. Helmond Sport zoekt naar mogelijkheden om een nieuw stadion te realiseren. Het huidige stadion ligt bijna ingesloten tussen voetbalvelden (van andere clubs) en woonhuizen en kent zeer beperkte parkeerfaciliteiten. Daarom is nieuwbouw op deze locatie onmogelijk. Plannen voor een nieuw stadion op een andere locatie zijn komen te vervallen, onder meer omdat er een grote XL-supermarkt zou worden gevestigd in het stadion. De lokale politiek vond dat on gepaste concurrentie voor bestaande winkels, onder meer in het stadscentrum. Er wordt nu gewerkt aan een stadionconcept waarin wordt samengewerkt met een fitnessonderneming, die een trainingslocatie zou willen openen in het stadion, naar analogie met de situatie in Sittard.

Een nieuw stadion is niet alleen wenselijk of zelfs noodzakelijk voor een gezonde bedrijfsvoering (inclusief supporters- en veiligheidsbeleid), maar zou ook erg gunstig zijn voor de kwaliteit en marketingmogelijkheden van de eerste divisie. Een sterk en modern Helmond Sport (dat zou kunnen promoveren) is belangrijk voor die divisie, zeker na het wegvallen van traditieclubs als SC Veendam en HFC Haarlem.

5. Er zijn beperkte mogelijkheden om met de auto bij het stadion te parkeren. Dit is inmiddels echter zo bekend bij de thuis supporters dat ze hier zelf een oplossing voor zoeken en vinden. Veel supporters kennen de situatie inmiddels ook en de uit spelende club wordt hier door Helmond Sport ook over geïnformeerd.
6. Het uitvak is sober, maar volstaat. Het ligt geïsoleerd, op afstand van de harde kern van Helmond Sport. Er nemen maximaal 350 supporters plaats. De zichtlijnen zijn redelijk tot goed; vanaf een zijkant van de lange zijde ligt. De supporters hebben een eigen entree vanaf een busremise met parkeerplaatsen voor bussen en voor auto's van de supporters.
7. De commandoruimte is aan de bovenkant van de West-tribune (lange zijde, tegenover hoofdtribune) gesitueerd. Tijdens de wedstrijden nemen hier plaats: de veiligheidscoördinator van Helmond Sport, de gemeenteambtenaar belast met voetbalveiligheid, een camerabediener van Helmond Sport en een Operationeel Commandant (een coördinator van het Bureau
8. Voetbalevenementen van de politie). Bij een B- of C-wedstrijd is er
9. ook een Algemeen Commandant. Het is voor de politie vanzelfsprekend dat ze hier tijdens de wedstrijd plaatsneemt, want:
 - Er is visueel (met het blote oog) een goed overzicht op het stadion;
 - Er is een functioneel camerasysteem;
 - Het is mogelijk om direct af te stemmen met de veiligheidsorganisatie van de club; face-to-face communicatie (geen ruis); zo nodig een onmiddellijk reactie op gebeurtenissen;
 - De politieke aanwezigheid vergroot de mogelijkheid tot adequaat preventief ingrijpen door club of politie;
 - De politieke aanwezigheid zorgt voor goede communicatie-uitwisseling en informatiestromen tussen politie en club. Bij eventuele fysieke afstand zou dit al snel minder worden;
 - De verantwoordelijke politiemensen leren de (kwaliteiten van) stewards goed kennen, omdat ze hen zien en ook goed kunnen volgen vanuit de commandoruimte. Dit helpt bij eventuele besluitvorming over opschaling en bij advisering over de stewardorganisatie.

3.3 Organisatie en samenwerking

1. De samenwerking bij het voetbal-veiligheidsbeleid verloopt goed in Helmond. Het ligt in handen van gelouterde personen (BVO, gemeente) en van een gespecialiseerd Bureau Voetbalevenementen dat ook het veiligheidsbeleid mede gestalte geeft bij onder meer PSV en FC Eindhoven. De professionele en persoonlijke samenwerking is goed. Als er eens een risicopiek of –gebeurtenis is, dan kan met name de politie terugvallen op jarenlange ervaring. Dit leidt er

wel toe dat er een zekere onderschatting kan optreden over wat de veiligheidsorganisatie allemaal moet 'kennen en kunnen'. Dit kan ook leiden tot veronachtzaming van mogelijke organisatorische kwetsbaarheden op de korte of middellange termijn. Zie punt 4 en 5.

2. Er is een Convenant opgesteld voor het seizoen 2013-2014. Dit is ondertekend door Helmond Sport, de gemeente Helmond, de politie Brabant Oost, het Openbaar Ministerie en de supportersvereniging Helmond Sport. Dit laatste is vooruitgang, want bij de 0-meting bestond er bij de supportersvereniging te veel wrevel over het veiligheidsbeleid (met name rondom het regime bij uitwedstrijden) om mede te ondertekenen. Er is nu nog steeds supporterskritiek op het veiligheidsbeleid, maar daarover wordt gecommuniceerd (zie punt 8 in 3.1 en het onderstaande punt 6). Het convenant bevat onder meer nuchtere beschrijvingen van de rol van de partners, tolerantiegrenzen (o.a. ten aanzien van alcohol) en kaartverkoop. Bij een C-wedstrijd is op de wedstrijddag geen kaartverkoop mogelijk; bij andere wedstrijd is er verkoop via reguliere kanalen en wordt voetbaloverleg benut om zo nodig te zorgen voor maatwerk. Het zogenoemde Lokaal Actieplan Voetbal is als bijlage aan het Convenant toegevoegd en volgt het landelijk bruikbare format. Het bevat onder meer maatregelen in het kader van Hooligans in Beeld II, stewardorganisatie en gastheerschap. Er is ook een motivatieplicht opgenomen voor een verplichte buscombi. Dat is een goed uitgangspunt, want uitsupporters hebben recht op uitleg en dienen ook de mogelijkheid te hebben om eventuele contra-argumenten in te brengen.
3. Het Convenant of Actieplan voorziet niet in (overleg omtrent) invoering van een Gold Card voor uitwedstrijden van Helmond Sport. Vanwege de tot voor kort moeizame verhouding met de supportersvereniging is hier niet over gesproken. Als dit in de toekomst wel gebeurt, is dat ook een goed moment voor supporters om van hun kant wensen in te brengen.
4. Bij Helmond Sport staat of valt veel bij het functioneren van de veiligheidscoördinator: een vrijwilliger die werkt op woensdag en op wedstrijddagen en die in het verleden vanuit de politieorganisatie voetbalcoördinator was. Maar: "één [parttime VC] is geen". De VC heeft voorgesteld enige tijd met iemand samen te werken, zodat die bij zijn vertrek (hij is pensioengerechtigd) niet alleen de baan maar ook het netwerk en *know how* overneemt. Dat is een goed voorstel, vooral omdat de organisatie verder bestaat uit minder gelouterde vrijwilligers.
5. Het politieoptreden werd en wordt in banen geleid door het Bureau Voetbal-evenementen, zoals dat is opgebouwd in het regiokorps Brabant Zuid-Oost. Het neemt deel aan het voetbaloverleg, geeft gestalte aan de voorbereidingen en levert de commandanten: een Operationeel Commandant of een Algemeen Commandant. Bij besluiten over de inzet of bij kritische besluiten (bijvoorbeeld bij een eventueel wedstrijdverbod o.i.d.) is er overleg met de teamchef in Helmond, zo nodig met de voetbalofficier of met de burgemeester die op basis van hun gezagspositie beslissen. Het advies van het ervaren Bureau weegt

echter zwaar. Na de vorming van de Nationale Politie, en daarmee van de eenheid Oost-Brabant, is het de vraag hoe gestalte zal worden gegeven aan de politieke organisatie van voetbalveiligheid. In deze eenheid is dat hoe dan ook een zware opdracht, want op dit grondgebied voetballen niet minder dan vijf BVO's: PSV, Helmond Sport, FC Eindhoven, FC Oss en FC Den Bosch. Er bestaan ideeën om de organisatie van voetbalveiligheid in hoge mate onder te brengen bij de basisteams, met ondersteuning vanuit het regionale bureau conflict en crisisbeheersing (CCB). Een dergelijke verschuiving, met een prominente rol van het basisteam als gevolg, geeft om verschillende redenen te denken:

- a) Het Bureau is gespecialiseerd en daardoor volledig op de hoogte van voetbalgerelateerde zaken en beschikt over een lokaal, regionaal, landelijk en (op basis van PSV-wedstrijden) internationaal netwerk.
 - b) Het Bureau beschikt over een prima reputatie (dat baseren we op jarenlang onderzoek en advies in de wereld van voetbalveiligheid) en is ervaren in het verzamelen en wegen van informatie, als basis van risicoschatting en politie-inzet. Ze durven te kiezen voor een gepaste, maar lage inzet en burgemeesters vertrouwen op hun adviezen. Op die manier bespaart het Bureau op politie-inzet.
 - c) Het Bureau is in staat piekgebeurtenissen bij PSV in goede banen te leiden (een huldiging of een Europese risicowedstrijd bijvoorbeeld), maar heeft ook ervaring met het onderhouden van een goede werkrelatie met parttime medewerkers van de veiligheidsorganisaties van eerste divisie clubs.
 - d) Bij het CCB, maar nog meer op de basisteams zijn er veel prioriteiten, waardoor de aandacht voor de kwaliteitsontwikkeling bij de voetbalaanpak niet gegarandeerd is, zoals binnen het huidige bureau.
 - e) Er is vandaag de dag verbreding nodig in het voetbalveiligheidsbeleid: van de focus op alleen of vooral openbare orde en klassiek voetbalgeweld, naar onder meer gepland voetbalgeweld en naar de aanpak van misdadervormen onder voetbalsupporters bij bepaalde clubs (zie Auditteam Voetbal en Veiligheid, 2013). Dit vergt continue aandacht en een bovenlokale, deels nationale aanpak, waartoe de bestaande netwerken van het Bureau goed gebruikt kunnen worden. Sterker, bij een bovenlokale, landelijke aanpak is het Bureau een belangrijke partner bij uitvoering van landelijke beleidslijnen.
6. Er waren en zijn vier overlegvormen: twee keer per jaar een voetbalvierhoek (de gezagsdriehoek, de supportersvereniging, de teamchef en een vertegenwoordiger van het Bureau Voetbalevenementen); maandelijks Veiligheidsoverleg (gemeenteamtbenaar, VC van Helmond Sport, de supporterscoördinator, een vertegenwoordiger van het Bureau Voetbalevenementen en een vertegenwoordiger van de supportersvereniging); en wekelijks overleg tussen de VC van Helmond Sport en een vertegenwoordiger van het Bureau Voetbalevenementen. Er is daarnaast een commissie stadionverboden;

daar worden personen uitgenodigd die een stadionverbod (lijken te) krijgen of een maatregel in het kader van de 'Voetbalwet'. De verhoudingen zijn goed tijdens deze overleggen en er is veel *know how*, die relatief sterk leunt op de VC van Helmond Sport en op het Bureau Voetbalevenementen.

7. De stewardorganisatie is verbeterd. Er zijn meer eigen stewards, waardoor Helmond Sport bij thuiswedstrijden niet of minder afhankelijk is van inhuur bij andere clubs. Stewards hebben een cursus gevolgd. De stewards worden ingedeeld op basis van voorkeuren en kwaliteiten. In veel delen van het stadion gaat het om service en gastheerschap. Ongeveer een derde van het stewardskorps is in staat goede contacten te onderhouden, toezicht te houden en zo nodig op te treden in de vakken met harde kernsupporters. Er worden daarnaast bij een thuiswedstrijd beveiligers, beveiligers in opleiding en parkeerbegeleiders ingezet door de club. Het convenant heeft de aantallen vastgelegd voor wedstrijden met een A (43fte), B (50 fte) en C (57 fte) risicogehalte.

Er wordt scherp gecommuniceerd met de stewards. Er zijn zelden of nooit meer problemen met late afzeggings, waardoor er op het laatste moment 'gaten' vallen in de personele inzet. De VC had graag de bijdrage per wedstrijd aan stewards verhoogd: van € 11,-- naar € 15,-- euro. Dit is niet gehonoreerd door de club. Dat was een tegenvaller. De vrijwilligersavond – met de aanwezigheid van zes spelers – viel wel goed in de smaak bij onder meer het stewardskorps.

8. De 'basisopstelling' van de politie-inzet bij de meest voorkomende risicokwalificatie (A) is: één Operationeel Commandant en zes politiemedewerkers (waaronder twee bikers) voor ordehandhaving en verkeer. Bij een B-wedstrijd wordt dit opgehoogd met een Algemeen Commandant, twee motorrijders, twee politiemedewerkers voor arrestantentransport en intake en 8 politiemedewerkers voor ordehandhaving en verkeer. Naar behoefte worden bereden en hondengeleiders ingezet. Bij een C-wedstrijd komt er nog eens een politiemedewerker bij voor arrestantentransport en intake, en wordt naar behoefte AE en ME ingezet, eventueel aangevuld met nog ander politiepersoneel. In de seizoenen 2012-2013 en 2013-2014 bedroeg de politie-inzet respectievelijk 981 uren (913 uren openbare orde en 68 uren verkeer) en 1.160 uren (1.038 uren openbare orde, 66 uren verkeer en 56 uren ondersteuning).
9. Tijdens de 0-meting bestond het idee om op een gedoseerde manier bierverkoop toe te staan in het uitvak bij A-wedstrijden. Dit is opgenomen in het Actieplan voor het seizoen 2013-2014: "Bekijken of bij A-wedstrijden beperkte bierverkoop mogelijk is" (p. 6). Dergelijke bierverkoop is één keer uitgeprobeerd, namelijk bij de wedstrijd Helmond Sport – FC Eindhoven. Het was bij die wedstrijd echter onrustig in het uitvak. De bierverkoop werd gestaakt en sindsdien is er geen beperkte bierverkoop meer geweest in het uitvak. Toch blijft bierverkoop bij A-wedstrijden een realistische optie om het uitbezoek bij thuiswedstrijden van Helmond Sport te normaliseren. Om dit te proberen is er meer nodig dan een eenmalige proef.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1 Ontwikkelingen: verbetering of niet?

De lokale voetbalvierhoek functioneerde goed in 2011 en dat is in 2014 nog steeds het geval. Een belangrijke verbetering betreft de aangehaalde relatie met de supportersvereniging.

1. Het goede functioneren leunt op de VC van Helmond Sport en op het Bureau Voetbalevenementen. Dit is kwetsbaar, omdat de VC een vrijwilliger is van pensioengerechtigde leeftijd en er voornemens bestaan om de activiteiten van het Bureau Voetbalevenementen in belangrijke mate te decentraliseren naar de basisteams.
2. Er bestaat veel (ook bestuurlijk) vertrouwen in (de medewerkers en adviezen van) het Bureau Voetbalevenementen. Dit voorkomt onnodige politie-inzet en zo wordt dus bespaard op de inzet van politiemiddelen. Het is daarom de vraag of een eventuele reorganisatie van de politieke voetbalorganisatie in Oost-Brabant een bezuiniging zou zijn of niet.
3. De voetbalveiligheidsorganisatie kan op de proef worden gesteld door onder meer het verplaatste voetbalgeweld (niet tijdens of direct rondom een wedstrijd) en door het vermogen van jonge fanatieke supporters om enkele tientallen (wanneer) hooligans te mobiliseren.
4. Helmond Sport heeft de uitstraling van het stadion verbeterd met een nieuw kunstgrasveld, boarding en hekwerk. Toch is een nieuw en beter stadion belangrijk voor de bedrijfsvoering van de club, inclusief de mogelijkheden om blijvend op gepaste wijze gestalte te geven aan veiligheidsbeleid.

4.2 Aanbevelingen

1. Zorg dat een beoogde opvolger van de VC van Helmond Sport wordt ingewerkt door de zittende VC, zodat de kennis en het netwerk worden overgedragen.
2. Zorg dat de kennis en kunde van de medewerkers van Bureau Voetbalevenementen ook in de nieuwe politieorganisatie worden benut. Denk goed na over het scenario dat behoud van het Bureau leidt tot lagere kosten voor de politie-inzet bij voetbalevenementen dan een beoogde reorganisatie. Maak bij de overwegingen omtrent de politieke organisatie van het voetbalveiligheidsbeleid gebruik van punt 5 in paragraaf 3.3.
3. Voer in het seizoen 2014-2015 proeven uit met bierverkoop in het uitvak bij A-wedstrijden. Trek geen conclusies op basis van één wedstrijd.
4. Probeer zo enigszins mogelijk geweld tussen fans van voetbalclubs te beschouwen als voetbalgeweld, zeker als er signalen zijn dat het gaat om een gewelddadige confrontatie die is verplaatst om de voetbalveiligheids-

organisatie te omzeilen. Als bij geweld stadionverboden achterwegen blijven, krijgen hooligans dan namelijk hun zin: wel geweld, geen stadionverbod.

5. We raden Helmond Sport aan om met het oog op een nieuw stadion onder meer te investeren in de relatie met het gemeentebestuur, lokale politiek en KNVB. Het is voor de KNVB belangrijk dat een goede eerste divisionist als Helmond Sport beschikt over een goed stadion en dito toekomstperspectief.

Bijlage: Verantwoording

Respondenten

Dhr. F. Hasselman	Veiligheidscoördinator Helmond Sport
Dhr. S. van den Hoven	Gemeente Helmond
Dhr. A. Erades	Openbaar Ministerie
Dhr. F. Fuchs	Politie Bureau Voetbal & Evenementen

Wedstrijdbezoek

De wedstrijd Helmond Sport – Telstar op 21 maart 2014.

Geraadpleegde documenten

- Brief van de burgemeester van Helmond aan de voorzitter van het Auditteam Voetbal & Veiligheid, d.d. 11 maart 2014.
- Convenant Betaald Voetbal Seizoen 2012 – 2013, Helmond Sport, Gemeente Helmond, Politie Brabant Zuid-Oost, Openbaar Ministerie Arrondissement 's-Hertogenbosch, Supportersvereniging Helmond Sport.
- Convenant Betaald Voetbal Seizoen 2013 – 2014, Helmond Sport, Gemeente Helmond, Politie Brabant Zuid-Oost, Openbaar Ministerie Arrondissement 's-Hertogenbosch, Supportersvereniging Helmond Sport.
- Lokaal Actieplan Voetbal en Veiligheid, Gemeente Helmond, BVO Helmond Sport, Seizoen 2013-2014.
- Draaiboek Veiligheid, Helmond Sport – Telstar 21-03-2014, Lavans stadion, Helmond.

